

EKONOMSKI FORUM
Bosne i Hercegovine 2018

SARAJEVO – 15. 2. 2018.

 UNIVERZITET U SARAJEVU
Ekonomski
fakultet u Sarajevu

Konkurentnost zemalja u Regiji

Izvještaj o konkurentnosti Bosne i Hercegovine 2017/18: Regionalni izazovi

dr Zlatko Lagumdžija, februar 2018

Zašto i o čemu govorimo?

- Konkurentnost (GCI) i izvještaji o uspješnosti zemalja kao metrika i indikatori pravaca i intenziteta reformi (promjena)
- Globalni i regionalni trendovi – izazovi i aktivnosti BiH
- Bilans stanja/uspjeha – konkurentnost i profil BiH, Hrvatske i Srbije
- Evropska transformacija i reformska agenda u funkciji konkurentnosti

WORLD ECONOMIC FORUM
COMMITTED TO IMPROVING THE STATE OF THE WORLD

Insight Report

Readiness for the Future of Production Report 2018

GLOBAL TERRORISM INDEX 2017

Measuring and understanding the impact of terrorism

INSTITUTE FOR ECONOMICS & PEACE

WORLD ECONOMIC FORUM
COMMITTED TO IMPROVING THE STATE OF THE WORLD

Insight Report

The Global Competitiveness Report 2017-2018

Klaus Schwab, World Economic Forum

SOCIAL PROGRESS INDEX 2017

BY MICHAEL E. PORTER AND SCOTT STERN
WITH MICHAEL GREEN

SOCIAL PROGRESS IMPERATIVE

GLOBAL PEACE INDEX 2017

MEASURING PEACE IN A COMPLEX WORLD

INSTITUTE FOR ECONOMICS & PEACE

dr Zlatko Lagumdžija, februar 2018

Top 5 rizika u smislu njihove izvjesnosti 2018 (2017, 2016, 2015, 2014)

1. (1, 2, 2, 2) Ekstremne vremenske nepogode
2. (3, 5, -, -) Prirodne katastrofe
3. (-, -, -, 5) Cyber napadi
4. (5, -, -, -) Krađe i zloupotreba ličnih podataka
5. (-, 3, -, 4) Neuspjeh upravljanja i prilagođavanja klimatskim promjenama

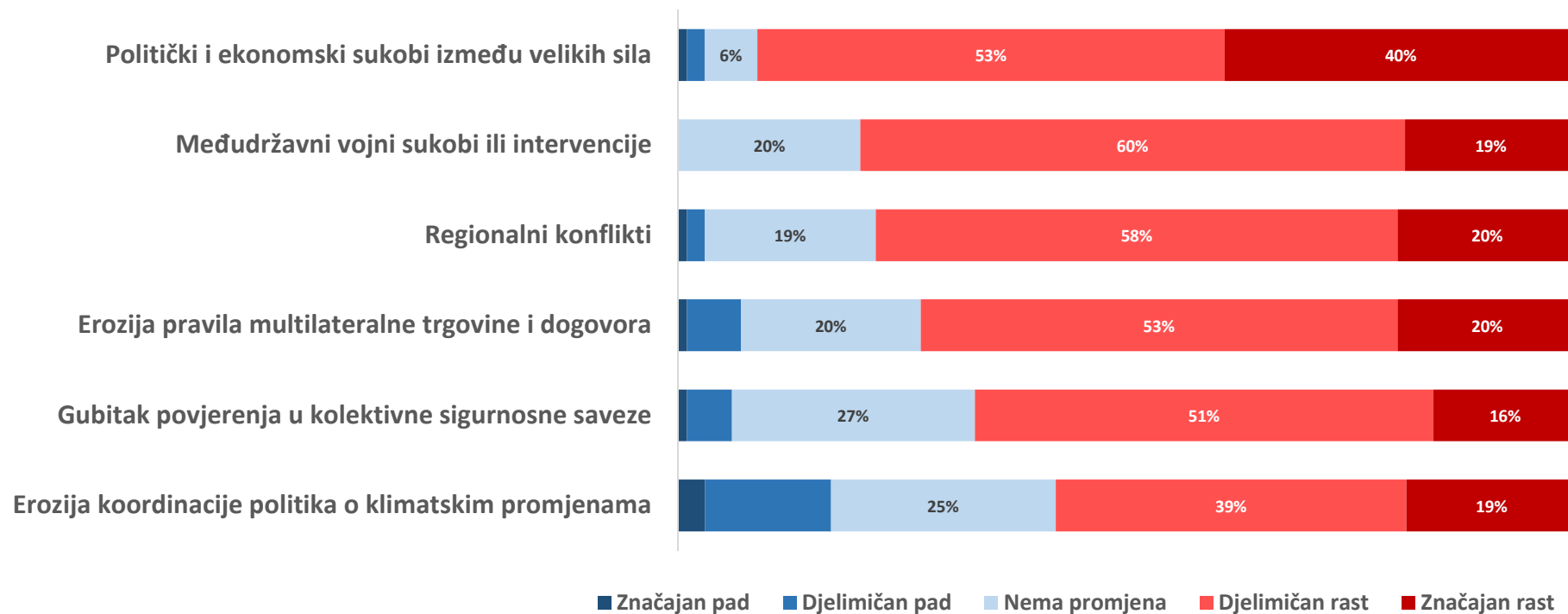
Top 5 rizika u smislu njihove izvjesnosti 2018 (2017, 2016, 2015, 2014)

- 6. (2, 1, -, -) Migracije velikih razmjera
- 8. (4, -, -, -) Teroristički napadi većih razmjera
- 14. (-, -, 3, -) Neuspjeh upravljanja državama
- 15. (-, 4, 1, -) Međudržavni sukobi sa regionalnim posljedicama
- 17. (-, -, 5, 3) Visoka strukturalna nezaposlenost
- 18. (-, -, 4, -) Kolaps ili duboke krize država
- 19. (-, -, -, 1) Ekonomska nejednakost ljudi

Geopolitičke brige

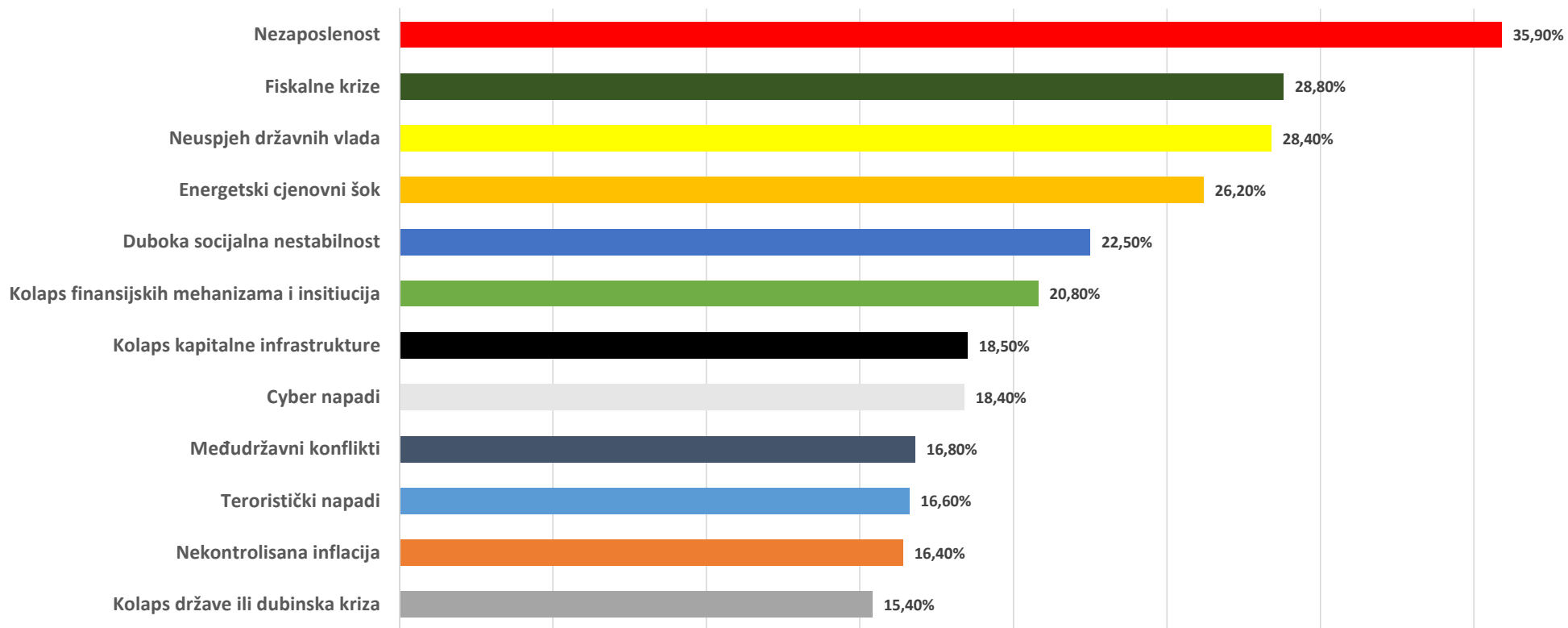
Da li će u 2018, prezentirani rizici se **povećati** ili **smanjiti** u odnosu na 2017?

dr Zlatko Lagumdžija, februar 2018

Globalni rizici od največjega uticaja na biznis

dr Zlatko Lagumdžija, februar 2018

Zapadni Balkan World Bank Ekonomski izvještaj, Novembar 2017 (IMF – Oktobar 2017)

Godina	2016	2017	2018	2019
BiH	3.1 (2.0)	3.0 (2.5)	3.2 (2.6)	3.4
Srbija	2.8 (isto)	2.0 (3.0)	3.0 (3.5)	3.5
Crna Gora	2.9 (2.5)	4.2 (3.0)	2.8 (isto)	2.5
Makedonija	2.4 (isto)	1.5 (2.5)	3.2 (isto)	3.9
Albanija	3.4 (isto)	3.8 (3.7)	3.6 (3.7)	3.5
Kosovo	3.4 (isto)	4.4 (3.5)	4.8 (3.5)	4.8
Zapadni Balkan	2.9	2.6	3.3	3.6

dr Zlatko Lagumdžija, februar 2018

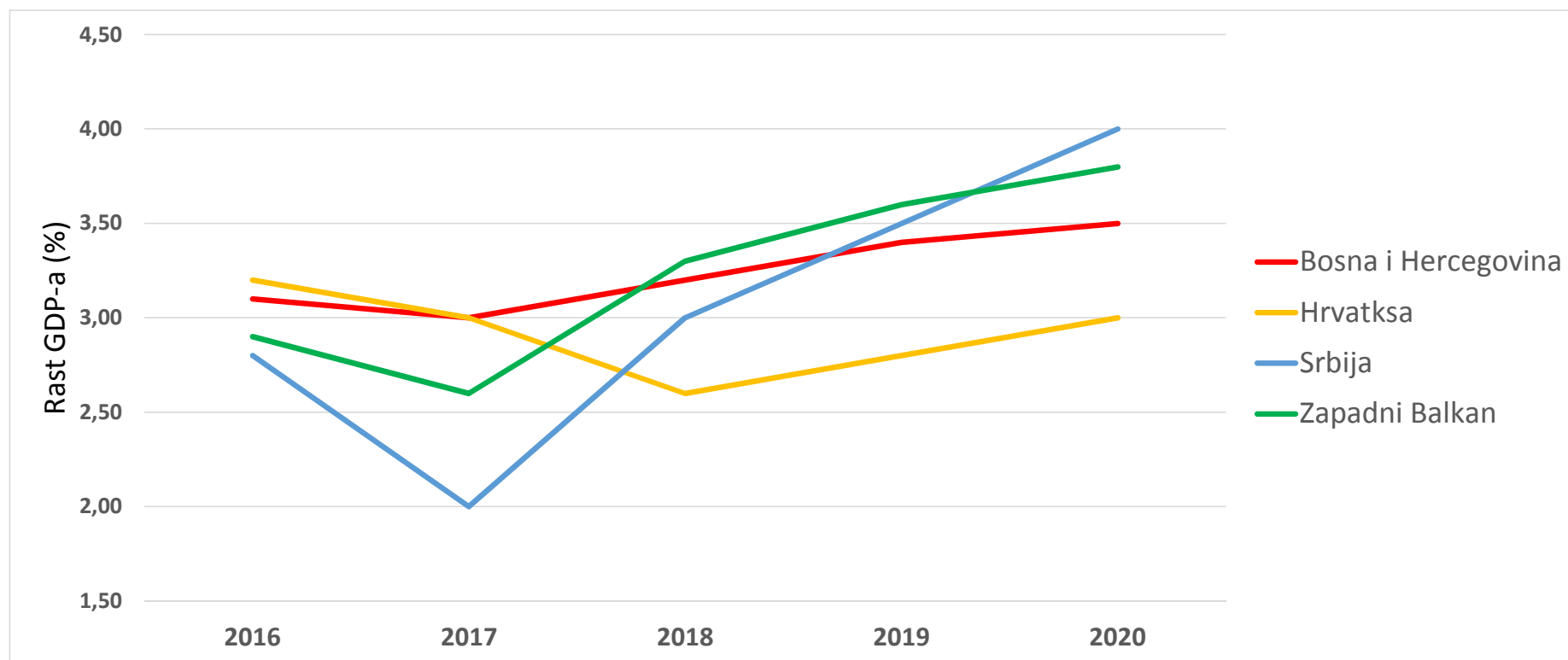
WB globalne ekonomske projekcije – Januar 2018

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Svijet	2.8	2.4	3.0	3.1	3.0	2.9
Visoko razvijene zemlje	2.2	1.6	2.3	2.2	1.9	1.7
SAD	2.9	1.5	2.3	2.5	2.2	2.0
Euro zona	2.1	1.8	2.4	2.1	1.7	1.5
Zemlje u razvoju (EMDEs)	3.6	3.7	4.3	4.5	4.7	4.7
Kina	6.9	6.7	6.8	6.4	6.3	6.2
Rusija	-2.8	-0.2	1.7	1.7	1.8	1.8
Turska	6.1	3.2	6.7	3.5	4.0	4.0
Evropa i Centralna Azija u razvoju	1.0	1.7	3.8	2.9	3.0	3.0
Obim svjetske trgovine	2.7	2.3	4.3	4.0	3.9	3.8
Cijena nafte	-47.3	-15.6	23.8	9.4	1.7	1.7
Cijene sirovina (bez nafte)	-15.0	-2.6	4.9	0.6	0.8	1.2
Centralna Evropa (Hrvatska, Mađarska, Rumunija, Bugarska, Poljska)	3.7	3.2	4.7	4.0	3.5	3.2
Zapadni Balkan	2.1	2.9	2.7	3.3	3.6	3.8
Bosna i Hercegovina	3.0	3.1	3.0	3.2	3.4	3.5
Srbija	0.8	2.8	2.0	3.0	3.5	4.0
Crna Gora	3.4	2.9	4.2	2.8	2.5	2.1
Makedonija	3.8	2.4	1.5	3.2	3.9	4.0
Albanija	2.2	3.4	3.8	3.6	3.5	3.5
Kosovo	4.1	3.4	4.4	4.8	4.8	4.7
Hrvatska	2.3	3.2	3.0	2.6	2.8	3.0

dr Zlatko Lagumdžija, februar 2018

World Bank projekcije BiH, Hrvatska, Srbija, Zapadni Balkan Januar 2018

dr Zlatko Lagumdžija, februar 2018

(Pod) Indexi konkurentnosti (158 indikatora) BiH, Hrvatske i Srbije (138 zemalja)

	1 - 3	Bosna i Hercegovina		Hrvatska		Srbija	
		Rang	Index	Rang	Index	Rang	Index
Konkurentnost	25	103	3.9	74	4.2	78	4.1
Bazne potrebe	33	91	4.3	58	4.8	74	4.5
1. Institucije	22	126	3.1	102	3.5	104	3.4
2. Infrastruktura	52	100	3.3	48	4.6	75	4.1
3. Makroekonomsko okruženje	12	64	4.8	60	4.8	72	4.6
4. Zdravstvo i primarno obrazovanje	12	56	6.0	44	6.1	52	6.0
Pojačivači efikasnosti	31	100	3.7	69	4.1	82	4.0
5. Visoko obrazovanje	32	91	4.0	60	4.5	59	4.6
6. Efikasnost tržišta roba	27	126	3.7	99	4.5	110	4.0
7. Efikasnost tržišta rada	31	123	3.5	107	3.8	92	4.0
8. Izgradnja finansijskog tržišta	9	104	3.5	95	3.6	101	3.6
9. Tehnološka spremnost	29	69	4.3	43	5.0	72	4.2
10. Veličina tržišta	23	97	3.1	77	3.6	74	3.7
Faktori inovativnosti i sufisticiranost	20	119	3.1	99	3.4	104	3.3
11. Poslovna sufisticiranost	33	115	3.5	82	3.8	110	3.5
12. Inovativnost	28	123	2.7	106	2.9	95	3.1

dr Zlatko Lagumdžija, februar 2018

Globalni rangovi izabranih zemalja „Regiona“ po relevantnim izvještajima 2017/18

	WEF GCI (138)	GDP pc	Corruption perception index (176)	Global peace index (163)	Global terrorizam index (163) – invertovano	SDG (157)	Social progress index (128)	Readiness for future of production (100)	
								Structure of production	Drivers of production
BiH	103	82	83	84	85	84	-	55	79
Hrvatska	74	52	55	31	31	24	36	37	51
Srbija	78	73	72	56	36	37	45	42	64
Albanija	75	83	83	57	72	63	52	91	78
Crna Gora	77	66	64	67	40	69	54	-	-
Makedonija	-	77	90	102	70	57	58	-	-
Slovenija	48	34	31	7	1-29	9	21	21	32
Turska	53	59	75	146	154	67	61	-	-
Grčka	87	38	69	73	117	38	33	60	50

dr Zlatko Lagumdžija, februar 2018

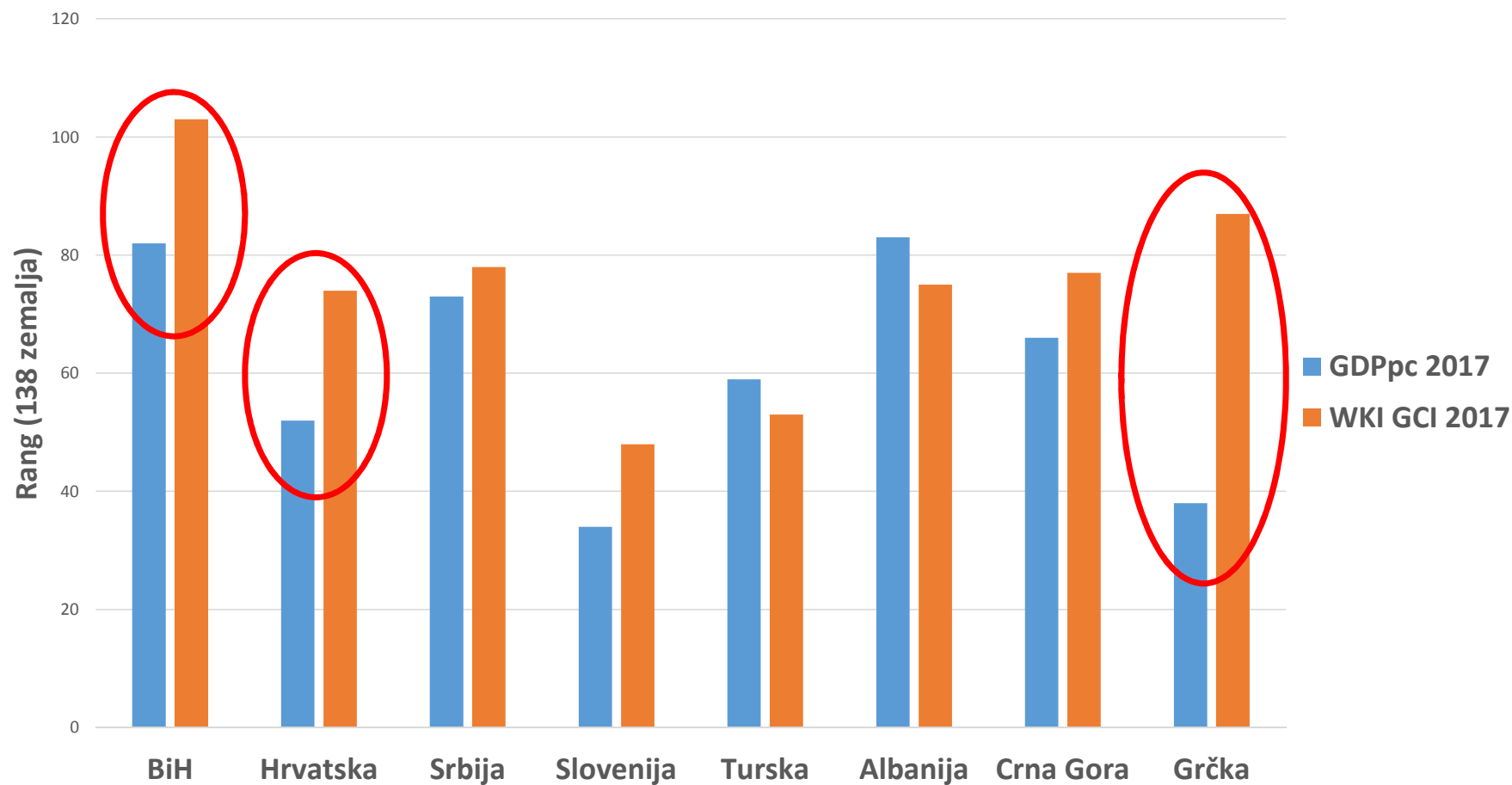

Globalni rang izabranih zemalja “Regiona”

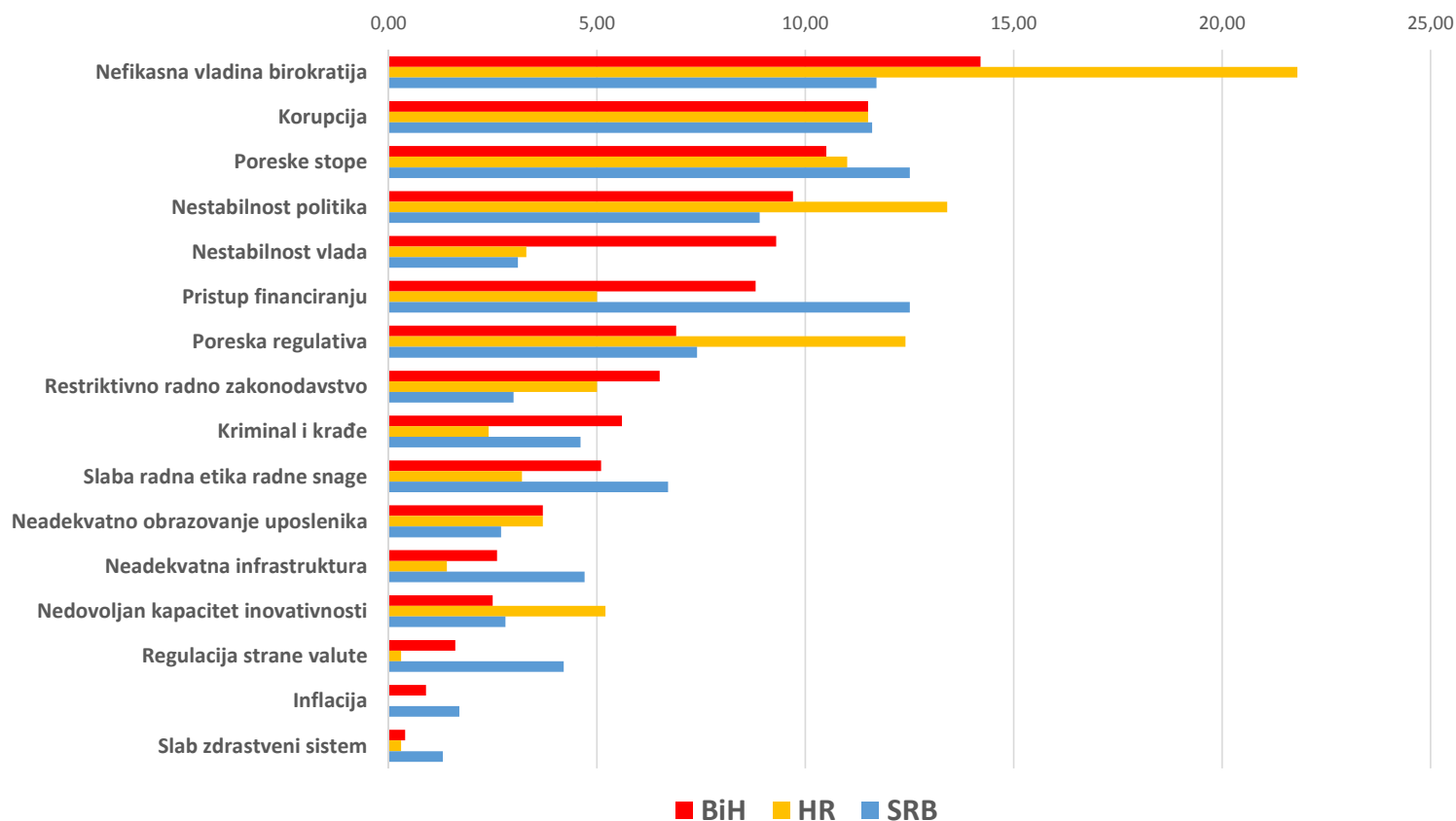
	WEF GCI (138 zemalja)			GDP _{pc} (138)	GDP - GCI
	2017	2016	2015	2017	2017
BiH	103	107	110	82	-21
Hrvatska	74	74	77	52	-22
Srbija	78	90	94	73	-5
Slovenija	48	56	59	34	-14
Turska	53	55	51	59	6
Albanija	75	80	93	83	8
Crna Gora	77	82	70	66	-11
Makedonija	-	68	60	77	-
Grčka	87	81	86	38	-49

dr Zlatko Lagumdžija, februar 2018

Globalni rang izabranih zemalja “Regiona”

Najproblematičniji faktori za poslovanje BiH (103), HR (74), SRB (78)

dr Zlatko Lagumdžija, februar 2018

Najproblematičnijih 7 faktora za poslovanje “Regiona” (BiH, HR i SRB)

1.	Neefikasna vladina birokratija	16.2
2.	Korupcija	11.4
3.	Porezne stope	11.3
4.	Nestabilnost politika	10.7
5.	Poreska regulativa	8.9
6.	Pristup finansijama	8.8
7.	Nestabilnost vlada	5.2
	Ukupno	81.5

Aktiva (rang bolji od 25) i pasiva (rang lošiji od 125)

Bosna i Hercegovina

Aktiva:

- 15 Budžetski balans
- 19 Ukupna poreska stopa

Hrvatska

Aktiva:

- 18 Poslovna cijena terorizma
- 24 Poslovna cijena nasilja i kriminala
- 19 Kvalitet cesta
- 1 Poslovni utjecaj AIDS-a
- 5 Trgovinske tarife i carine

Srbija

Aktiva:

- 25 Broj fiksnih telefonskih linija
- 1 Inflacija
- 1 Poslovni utjecaj AIDS-a

Bosna i Hercegovina pasiva 22 indikatora (od 158)

Hrvatska pasiva 14 indikatora

Srbija pasiva 8 indikatora

“Regionalne” pasive (od 158 indikatora)	<i>BiH</i>	<i>HR</i>	<i>SRB</i>
134 Kapacitet privlačenja talenata	136	135	132
133 Kapacitet zadržavanja talenata	135	131	134
128 Opterećenje vladinom regulativom	127	135	122
125 Efikasnost pravnog okvira u rješavanju sporova	124	135	117
125 Obim obuke uposlenika	131	130	113
124 Cijena poljoprivrednih politika	109	134	130
123 Zaštita manjinskih dioničara	134	102	132
122 Vlasnička prava	129	113	124
121 Vladina nabavka naprednih tehnologija	123	134	105
117 Efekti poreskog sistema na investiranje	128	125	98
116 Sudska neovisnost	117	114	118
113 Pristrasnost u odlučivanju vladnih dužnosnika	113	122	104
112 Transparentnost vladinog odlučivanja	131	128	78
107 Javno povjerenje u političare	117	116	87
107 Status razvoja klastera	92	130	100

dr Zlatko Lagumdžija, februar 2018

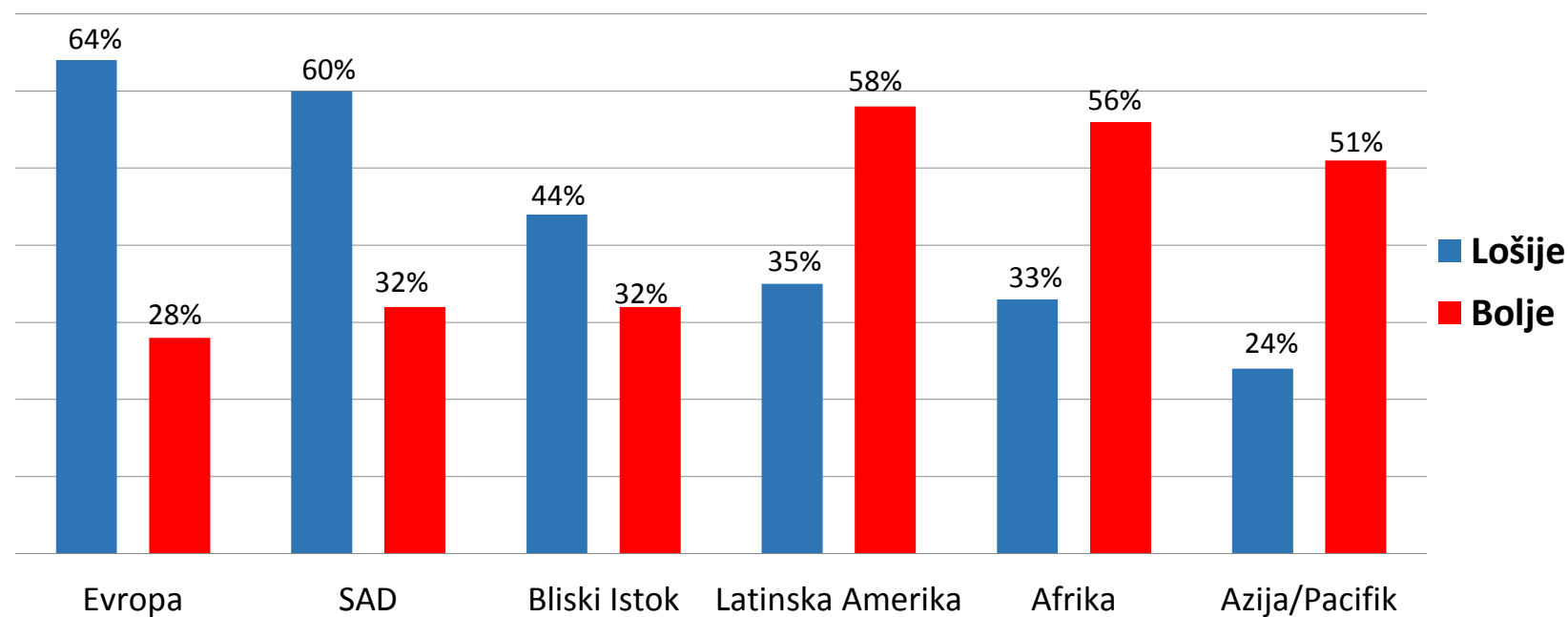

“Regionalne” pasive (od 158 indikatora)	<i>BiH</i>	<i>HR</i>	<i>SRB</i>
134 Kapacitet privlačenja talenata	136	135	132
133 Kapacitet zadržavanja talenata	135	131	134
128 Opterećenje vladinom regulativom	127	135	122
125 Efikasnost pravnog okvira u rješavanju sporova	124	135	117
125 Obim obuke uposlenika	131	130	113

STAV vs SPOSOBNOST

Kada današnja djeca odrastu, mislite li da će ona finansijski stajati bolje ili lošije u odnosu na svoje roditelje?

OD

SEE2020, EU2020, SDG2030

PREKO

WB 2025

- *Vladavina prava*
- *Kompetitivnost, interkonektivnost i digitalna agenda*
- *Regionalna saradnja (arbitraža) i pomirenje*

BIH 2025

- *Evropske vrijednosti*
- *Inkluzivni razvoj*
- *Rješivim (ekonomskim) problemima stvarati uslove za danas nerješene (političke) probleme*

DO

EU+ 2025

Zajedno u **EU+ 2025** zahtjeva **LIDERSTVO** za samoodrživi razvoj i društvo zajedničkih vrijednosti - Liderstvo koje nije Pozicija na kojoj se nalazi Vođa!

Liderstvo je Vođenje Pravog Tima Prvaka sa Vizijom sastavljenim od 11P.

- Pobjede/Padovi /Podizanje
- Principi (vrijednosti)
- Potencijal (ljudi, resursi, znanje i inovativnost)
- Posvećenost (strast)
- Progres

EKONOMSKI FORUM
Bosne i Hercegovine 2018

SARAJEVO – 15. 2. 2018.

 UNIVERZITET U SARAJEVU
Ekonomski
fakultet u Sarajevu

Konkurentnost zemalja u Regiji

Izvještaj o konkurentnosti Bosne i Hercegovine 2017/18: Regionalni izazovi

dr Zlatko Lagumdžija, februar 2018